UNIVERSITY OF AMSTERDAM

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Met de deur in huis

Historische woonhuisplattegronden in Nederland: De typologie van de entreeruimte, ca. 1550-1950

van Elburg, W.

Publication date
2022

Link to publication

Citation for published version (APA):
van Elburg, W. (2022). *Met de deur in huis: Historische woonhuisplattegronden in Nederland: De typologie van de entreeruimte, ca. 1550- 1950*. [Thesis, fully internal, Universiteit van Amsterdam].

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: https://uba.uva.nl/en/contact, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (https://dare.uva.nl)

Download date:16 okt 2026

Met

Historische woonhuisplattegronden in Nederland:

→ de deur

de typologie van de entreeruimte,

in huis

ca. 1550-1950

Wouter van Elburg

Foto omslag: Het huis van mijn overgrootouders, Langestreek 86 op Schiermonnikoog, ca. 1940
‘Ons huis’, staat op de achterzijde van de foto. Bij de deur mijn ‘oude pake’ en ‘oude beppe’, Johannes Faber en Gepke Visser. In het raam op de eerste verdieping mijn beppe, Gardy Faber. Naast haar familievriend Freerk Noorman. De foto is waarschijnlijk genomen door zijn echtgenote, Trientje Kadijk.
(opmaak omslag Titus Swart)

Met de deur in huis

Historische woonhuisplattegronden in Nederland: de typologie van de entreeruimte, ca. 1550-1950

ACADEMISCH PROEFSCHRIFT

ter verkrijging van de graad van doctor
aan de Universiteit van Amsterdam
op gezag van de Rector Magnificus
prof. dr. ir. P.P.C.C. Verbeek
ten overstaan van een door het College voor Promoties ingestelde commissie,
in het openbaar te verdedigen in de Aula der Universiteit
op vrijdag 18 november 2022, te 11.00 uur

door Wouter Matthijs van Elburg
geboren te Groningen

Promotiecommissie

Promotores:	prof. dr. A.F.W. Bosman	Universiteit van Amsterdam
	prof. dr. G. van Tussenbroek	Universiteit van Amsterdam
Overige leden:	prof. dr. F. Grijzenhout	Universiteit van Amsterdam
	prof. dr. H. Ronnes	Universiteit van Amsterdam
	prof. dr. K.A. Ottenheym	Universiteit Utrecht
	prof. dr. J.B.H. de Haan	Radboud Universiteit
	prof. dr. F.H. Schmidt	Vrije Universiteit Amsterdam
	dr. P.A. Brouwer	Universiteit van Amsterdam

Faculteit der Geesteswetenschappen

Het hier beschreven onderzoek werd mede mogelijk gemaakt door steun van Vereniging Hendrick de Keyser.

‘Myn huys is myn sieraet, myn huys myn beste pack
Daer voor is myn tresoor, daer voor myn koffer open,
En wat myn huys behoeft, dat haest ick my te koopen’

Toegeschreven aan Thomas Asselijn (1620-1701)[1]

[1] Geciteerd uit Fock e.a. (2000) 84. Dit citaat, dat wordt toegeschreven aan een ‘deftig koopman’ uit een onbekend werk van de dichter en toneelschrijver Thomas Asselijn, werd eind negentiende en begin twintigste eeuw veelvuldig aangehaald in het kader van het historische Nederlandse woonhuis. De oudste nu bekende vermelding is Schotel (1867) 3.

Inhoudsopgave

Deel 1 | Theorie en Toepassing

Hoofdstuk 1	Algemene inleiding en opzet van het proefschrift	8
Hoofdstuk 2	Typologie en het type, *a priori* en *a posteriori*	22
Hoofdstuk 3	Verantwoording en keuzes in onderzoek	62

Deel 2 | Onderzoek

Hoofdstuk 4	De entreeruimte met nevenfuncties	74
Hoofdstuk 5	Het (tocht-)portaal	98
Hoofdstuk 6	Het voorhuis	122
Hoofdstuk 7	De vestibule	160
Hoofdstuk 8	De gang	178
Hoofdstuk 9	De dwarsgang	220
Hoofdstuk 10	De hal en de *hall*	238
Hoofdstuk 11	De trappenhuis-entree	270
Hoofdstuk 12	Conclusie	282

Deel 3 | Bibliografie en Appendices

Bibliografie		310
Appendix 1	Plattegrondencollectie RCE	332
Appendix 2	Plattegrondencollectie HdK	409
Samenvatting		422
English summary		425
Dankwoord		428